

LOGO-reactie indien toewijzing van de ECSR klacht inzake dakloze vreemdelingen

Uitgangspunt van het LOGO

De straat is geen onderdeel van de oplossing maar expliciet een onderdeel van het probleem.

Verantwoordelijkheid

Het rijk is primair verantwoordelijk voor het vreemdelingenbeleid. Dit betreft toelating, afwijzing en terugkeer. De opvang van vreemdelingen is daarmee onverbreekelijk verbonden.

Ondanks afspraken in het bestuursakkoord tussen het Rijk en gemeenten stromen jaarlijks nog steeds duizenden (al dan niet afgewezen) asielzoekers de straat op. Hiervan heeft een deel nog rechtmatig verblijf of mag anderszins een beslissing van de staatssecretaris legaal in Nederland afwachten – of is nog in afwachting van een definitieve beslissing op de procedure - maar ontvangt geen voorzieningen meer van rijkswege. Anderen zijn geheel uitgeprocedeerd maar hebben het land (nog) niet verlaten.

Gemeenten zijn altijd al bereid geweest mee te denken over en te werken aan oplossingen voor problemen die zich voordoen, maar handelen daarbij vanuit de eigen specifieke verantwoordelijkheid met de eigen mogelijkheden en beperkingen.

Als het ECSR de klacht gegrond verklaart en bepaalt dat de Nederlandse overheid voorzieningen in de vorm van opvang, voeding en kleding dient te verstrekken dan is de Rijksoverheid – als primair verantwoordelijk voor het vreemdelingenbeleid – vanzelfsprekend primair verantwoordelijk voor het invullen daarvan, waartoe wij de Rijksoverheid dan ook oproepen. Dit sluit aan bij de gemaakte afspraken – over het terugdringen van vreemdelingen die op straat belanden - in het bestuursakkoord.

Voorstel LOGO bij toewijzing van de klacht bij de ECSR

Belangrijk:

- Onderstaand voorstel sluit aan bij het bestuursakkoord en de gewenste meer sluitende aanpak.
- Het voorstel biedt de mogelijkheid aan het Rijk en gemeenten om met eenvoudige en makkelijk uitvoerbare aanpassingen van bestaande regelgeving dit voorstel te realiseren en snel te implementeren/realiseren.

Het LOGO stelt voor het volgende onderscheid aan te brengen:

- Rijksopvang voor asielzoekers die nog in afwachting zijn van een definitieve beslissing op een verblijfsrechtelijke (vervolg)procedure in Nederland (bijv. door het COA).
- Gemeentelijke (nood) opvang in het kader van de WMO voor overige groepen dakloze vreemdelingen en/of asielzoekers.
- Speciale opvang i.h.k.v. de WMO voor vreemdelingen en/of asielzoekers met ernstig psychische en/of medische problemen en die geen recht meer hebben op rijksopvang.
- Aanvullende terugkeertrajecten voor de groep vreemdelingen en/of asielzoekers waarvoor geen perspectief is op verblijf in Nederland.

Let op:

Er wordt in dit voorstel dus een categoriaal onderscheid gemaakt :

Asielzoekers nog in procedure = Rijksopvang
(ook als het gaat om een aansluitende procedure voor een reguliere verblijfsvergunning) .

Vreemdelingen met of zonder procedure, en asielzoekers zonder procedure = WMO.

Rijksopvang (COA):

Ten aanzien van de Rijksopvang voor asielzoekers in procedure kan de Regeling Verstrekking Asielzoekers (RVA) op een eenvoudige wijze worden uitgebreid opdat (ex-) asielzoekers met een verblijfsrechtelijke procedure voor opvang door het COA in aanmerking komen. Op grond van art. 3 lid 4 RVA kan de categorie asielzoekers die voor voorzieningen van het COA in aanmerking komt, al worden uitgebreid na een verzoek van de minister hiertoe. Letterlijk staat er in art. 3 lid 4 RVA:

'Het COA draagt zorg voor de centrale opvang van andere categorieën vreemdelingen, als bedoeld in artikel 3, tweede, lid, van de Wet Centraal Orgaan opvang asielzoekers, na een verzoek hiertoe van Onze Minister.'

Gemeentelijke opvang (WMO):

Ten aanzien van de voorzieningen die in het kader van de WMO door gemeenten worden verstrekt is het voor de staatssecretaris eveneens eenvoudig om deze categorie middels een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) aan te wijzen als categorie in de zin van art. 8 lid 3 WMO op grond waarvan een uitzondering gemaakt kan worden ten aanzien van het niet kunnen verstrekken van voorzieningen aan niet rechtmatig verblijvende vreemdelingen. In art. 8 lid 3 WMO staat letterlijk:

'In afwijking van het eerste of het tweede lid kunnen in bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te noemen gevallen, zo nodig in afwijking van artikel 10 van de Vreemdelingenwet 2000, bij of krachtens die maatregel aan te geven categorieën niet rechtmatig in Nederland verblijvende vreemdelingen, geheel of gedeeltelijk in aanmerking komen voor bij die maatregel aan te geven voorzieningen of voor een uitkering als bedoeld in artikel 19a. Het in aanmerking komen voor een voorziening of uitkering als bedoeld in artikel 19a geeft een vreemdeling geen recht op rechtmatig verblijf.'

Ook de nieuwe WMO, die per 1 januari 2015 van kracht zal worden, kent in artikel 1.2.2 sub 3 een vergelijkbaar artikel. Ook hier staat namelijk expliciet dat de staatssecretaris een categorie niet-rechtmatig verblijvende vreemdelingen per AMvB kan aanwijzen als categorie die voor maatwerkvoorzieningen in aanmerking kan komen.

Uiteindelijk zal art. 1.2.2 van de nieuwe WMO wel structureel moeten worden aangepast door de wetgever, aangezien de beperking ten aanzien van niet rechtmatig verblijvende vreemdelingen hiermee in feite komt te vervallen.

Optie:

De opvang in het kader van de WMO zou aangeboden moeten worden in alle gemeenten die op grond van de WMO als centrumgemeente worden betiteld. Er zou hierbij overwogen kunnen worden om het aantal centrumgemeenten voor daklozenopvang verder uit te breiden.

Aanbeveling LOGO:

Alle vreemdelingen en/of asielzoekers die in bovenstaande voorzieningen verblijven hebben een meldplicht bij de Vreemdelingenpolitie. Dit voorkomt dat asielzoekers en/of vreemdelingen die buiten beeld willen blijven en/of willen onderduiken, gebruik zouden willen maken van deze voorzieningen en dergelijk verblijf gefaciliteerd zou worden. Tegelijkertijd dient echter voorkomen te worden dat 'zorgmijders' hierdoor niet in de opvang komen.

Het voorgaand voorstel komt tegemoet aan de bestaande verhoudingen uit het bestuursakkoord en biedt de mogelijkheid om op een snelle en eenvoudige wijze een oplossing te creëren voor het vraagstuk van opvang voor dakloze vreemdelingen. Op deze manier kan op korte termijn, zonder het langdurige proces van wetswijziging af te wachten, een stevige juridische basis worden gelegd voor zowel Rijks- als gemeentelijke opvang op basis van een eventuele toewijzing van de ECSR-klacht.

Concluderend:

Er wordt rekening gehouden met de verschillende verantwoordelijkheden, het voorstel doet recht - en sluit aan bij het bestuursakkoord en biedt een eenvoudig uitvoerbare oplossing op korte termijn.